

Verzetsvrouwen spraken niet

Interview met Anny Ramakers-Dahmen, voorzitter Stichting Jaarlijkse Herdenking 1940-1945 Roermond, voorzitter Vriendenkring Haaren 1940-1945 (voormalige Sicherheits Dienst gevangenis en voormalig Groot Seminarie in Noord Brabant), bestuurslid Voettocht Comité 30 december 1944 Roermond, bestuurslid van Stichting De Aje kerkhaaf Roermond.

Als jong meisje was Anny tijdens de oorlogsjaren getuige van de vele grote en kleine verzetsdaden van haar ouders. Haar moeder Elisabeth Anna Maria Dahmen-Ottenhijm, kortweg Lisa Dahmen genoemd, zorgde voor vele Joodse onderduikers, krijgsgevangenen en met name Joodse kinderen die haar man Jan Dahmen via de verzetsbeweging uit Amsterdam haar toevertrouwde.

Lisa Dahmen was een van de vele Roermondse vrouwen die haar huis als doorgangsadres beschikbaar stelde voor vliegtuigbemanningen, krijgsgevangenen en die de Joodse mensen voorzag van kleren, de kinderen wisten en onderdak gaf. Het op zolder staande pootjesbad was voor de vluchtelingen van een zo'n ongekeerde luxe, dat de onderduikers haast in katzwijn vielen. De meesten moesten zich in die tijd behelpen met wastafels en lampetkannen. De ondergedoken kinderen moesten altijd binnen blijven terwijl de eigen kinderen door het hele land verspreid logeerden. Terwijl er op papier toch kinderen op dit adres ingeschreven stonden, stonden de kinderbedjes leeg, klaar om de jongste onderduikertjes op te vangen.

Helaas kwam er aan het vele verzetswerk een einde toen een verrader de namen van diverse Roermondse families aan de Duitsers doorspeelde. 9 Juni 1944 was een zwarte dag in de Roermondse geschiedenis. Bruut werden de verdachte families overvallen, de mensen werden meegevoerd en gevangen gezet. Sommigen, waaronder de man van Lisa, Jan Dahmen, zouden nooit meer terug keren naar hun gezin, hun stad. Anderen zoals bijvoorbeeld de bij de familie Dahmen ondergedoken verzetswerker Sjra van Appeven, die via zijn connecties de onderduikers van valse identiteitsbewijzen kon voorzien, overleefde wonderwel 7 of 8 concentratiekampen en kon weer terug naar huis komen. Vader en moeder Dahmen hadden onderling afgesproken niets van elkaars werkzaamheden te weten. Met gevaar voor eigen leven, gooide Lisa zich in de strijd voor het in huis aangetroffen Joodse jongetje. "Schweig!", sprak ze tegen de overvallers die het donkere kereltje bestudeerden, "Hij staat bij mijn man in het boekje!". Daarop lieten ze het ventje vrij en bleef hij bij de overige kinderen van het gezin achter.

Lisa Dahmen werd in Maastricht gevangen gezet en na enkele dagen weer vrijgelaten, terwijl haar echtgenoot samen met enkele andere gevangenen genomen naar het politiebureau werd gebracht Van daaruit werden ze naar verschillende gevangenis vervoerd o.a. in Haaren, Maastricht en Westerbork. Ondanks het feit dat Lisa erg goed Duits sprak en na haar vrijlating (op 34-jarige leeftijd) naar de Duitse rechtbank in Den Bosch afreisde om haar man vrij te pleiten, werd deze op 19 augustus 1944 gefusilleerd.

Anny Ramakers-Dahmen blikt met ontzag terug op haar sterke moeder "Dat ze niet waanzinnig van alle zorgen is geworden!" Lisa hield echter stand, maakte voor de nimmer aflatende stroom onderduikers, die na de vangenneming van haar man weer bij haar aanklopten, ook uit o.a. Rusland, Oekraïne en Polen, oneindige hoeveelheden soep en aardappelsalades klaar. Ze zorgde dat iedereen een veilig onderkomen en een bed had. Door de evacuatie van de hele zuidelijke linie van de stad, werd moeder Lisa genoodzaakt om met de overgebleven kinderen te evacueren naar de Kapel in het Zand. De vier Oost-Europese vrouwen, later in de frontperiode meldden zich nog joodse onderduikers, bood ze onderdak.

Later, veel later, toen ze de enorme impact van de oorlogsjaren op haar kinderen zag, kreeg ze wel eens gewetenswroeging "Heb ik het wel goed gedaan? Heb ik niet de verkeerde keuzes gemaakt? Heb ik het geluk van mijn eigen kinderen niet geofferd voor het lot van andermans kinderen?" Deze onderduikskinderen, vaak in het donker gebracht, werden nimmer tevergeefs aan haar zorgen toevertrouwd. Of zij de oorlog overleefd hebben is moeilijk te achterhalen.

Zij is door de President van Amerika, Dwight D. Eisenhower, door de Air Chief Marshal of the British Commonwealth onderscheiden en door de Israëliëse Regering met de Yad Vashem begiftigd.

Mevrouw Lisa Dahmen-Ottenhijm, is een onderscheiden verzetsheldin, die symbool staat voor de tientallen actieve verzetsvrouwen in Roermond. De Roermondse Vrouwenraad heeft er dan ook bij de Gemeente Roermond op aangedrongen dat er bij de eerste de beste gelegenheid straatnamen vernoemd worden naar deze bijzondere heldinnen, opdat hun werk en inzet niet wordt vergeten.

Meta van Appeven